

Editorial

Enmig de l'enlluernament d'una història d'oripells que *ora et labora* per celebrar solemnes aniversaris de majestats i que es complau a exaltar turpituds del passat *ad maiorem gubernatio gloriam*, ha estat una apropiada coincidència el monogràfic que dona cos a aquesta vigèsima entrega de *MANUSCRITS*. El dossier «Les relacions església-estat durant l'època de la Il·lustració», coordinat per la professora Montserrat Jiménez Sureda, s'inscriu en una nova realitat historiogràfica que, allunyada de jaculatòries i *borboneos*, reflexiona sobre una institució d'innegable importància durant el període modern, però freqüentment bandejada per les avercions personals d'una generació d'historiadors espanyols que, durant els anys setanta i vuitanta del segle XX, feien dels temes que tractaven (i dels que menyspreaven) declaracions de principis ideològics. Contrarestar les dèries de la historiografia tradicionalista que excità el franquisme va tenir les seves víctimes, i una d'elles va ser l'església.

Des de fa uns anys, però, l'església ha estat desempenyorada com a tema d'estudi per part d'historiadors de ploma nova que, una mica al marge de les animositats del passat, fugint de candors i de greuges, valoren i analitzen la transcendència cultural, econòmica, social i política d'aquesta institució religiosa. Una bona mostra d'aquest nou interès són les aportacions d'Antonio Carrasco, Andrea J. Smidt i Francesc Serra, els quals irrompen en aquesta inclinació amb estudis rigorosos i renovadors, que donen continuïtat a les investigacions d'historiadors consagrats a l'estudi de l'església des de fa molts anys, amb una producció bibliogràfica tan dilatada com qualificada. Els professors William Callahan, Maximiliano Barrio i Joan Bada actuen, en aquesta ocasió, com la millor mostra d'una minoria que en temps atziacs per a aquesta temàtica van refugiar-se en el rigor que sempre permet l'ofici d'historiador.

El rigor i el respecte han de ser dos dels principis bàsics del treball dels historiadors. Potser ha arribat el moment de fer un replantejament del debat historiogràfic, en el qual únicament traspuenen corrents, metodologies i paradigmes, i de passar a considerar també la importància del factor humà. La història de la historiografia continua sent, fonamentalment, una història de les ideologies, aliena als propòsits de l'aclamada història social i de la tècnica microhistòrica. Òrfenes d'aquests components, les tòpiques i estereotipades proves de bones intencions acaben engrosint un esquema historiogràfic definit, sense que el profà no arribi a saber mai les

premeditades adulteracions i la distància entre el somni i la realitat o la representació i la pràctica.

En aquest espai d'ombres, de tant en tant, actuen individus que dediquen els seus esforços a causar molèsties, introduir zitzànies i promoure acaraments sense cap fita constructiva, sinó més aviat al contrari. A aquests individus, l'historiador italià Carlo Maria Cipolla, en el seu *Allegro ma non troppo*, els defineix, senzillament, com a «estúpids». L'acció dels «estúpids» en les tasques quotidianes de la creació historiogràfica ha estat i continua essent més abundant del que es podria creure. Malgrat això, aquest camp roman gairebé verge d'estudis. Mentre aquests no arriben, contra l'esperit destructiu dels «estúpids», la millor arma és la creació, com és el cas d'aquesta revista que teniu a les mans, fruit d'una activitat col·legiada i oberta. Perquè ningú no pugui dir que *Manuscrits* no és un patrimoni col·lectiu que neix de l'esforç de la Unitat d'Història Moderna del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona.